

ZNACZENIE KWALIFIKACJI RYNKOWYCH NA PODKARPACKIM RYNKU PRACY

Małgorzata Kawalec, Wioletta Pytko, Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie

Mówienie o koniunkturze na rynku pracy staje się truizmem. Pod koniec 2017 r., w ramach badań przeprowadzonych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie na 10 202 podkarpackich przedsiębiorcach¹ – blisko 1/3 z nich (31,4%) potwierdziła, że planuje zatrudnić nowych pracowników w perspektywie 12 miesięcy. W najbliższych 5 latach takie plany deklaruje już ponad połowa (54,1%) pracodawców. Przełożenie wyników badań reprezentatywnych na ogół podmiotów gospodarczych w województwie pozwala oszacować liczbę 101 334 miejsc pracy planowanych do utworzenia w regionie w ciągu roku (a nawet 143 642 poszukiwanych pracowników, jeśli do opinii „zdecydowanie będę zatrudniać” dodać opinie „raczej będę zatrudniać”). Nawet jeśli te plany uznać za na wyrost optymistyczne, oznaczają one zapotrzebowanie na pracowników, które w tej chwili nie może zostać zaspokojone poprzez dostępne zasoby potencjalnych pracowników (powiatowe urzędy pracy zarejestrowały na koniec marca 2018 r. 91,3 tys. osób bezrobotnych², a w szkołach ponadgimnazjalnych o profilu zawodowym uczy się na Podkarpaciu łącznie we wszystkich rocznikach 57,6 tys. osób³).

Zawody biurowe i usługowe stanowią ¼ rynku poszukiwanych pracowników. Pozostałe ¾ to: specjaliści (22,2% planowanych do utworzenia miejsc pracy), technicy i inny średni personel (11,2%), robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (27,9%), operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (8,7%) oraz pracownicy wykonujący prace proste (3,4%). Zatrudniani będą oni głównie w przedsiębiorstwach działających w branży transportu i gospodarki magazynowej (51,9% pracodawców deklarujących zatrudnienie w perspektywie 12 m-cy), przetwórstwie przemysłowym (48,5%), w ramach działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (40,6%), w budownictwie (38,0%), w firmach związanych z informacją i komunikacją (37,1%).

Rysunek 1 Zawody, w których planowane jest zatrudnienie w perspektywie 12 miesięcy w wielkich grupach zawodów zgodnie z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności⁴

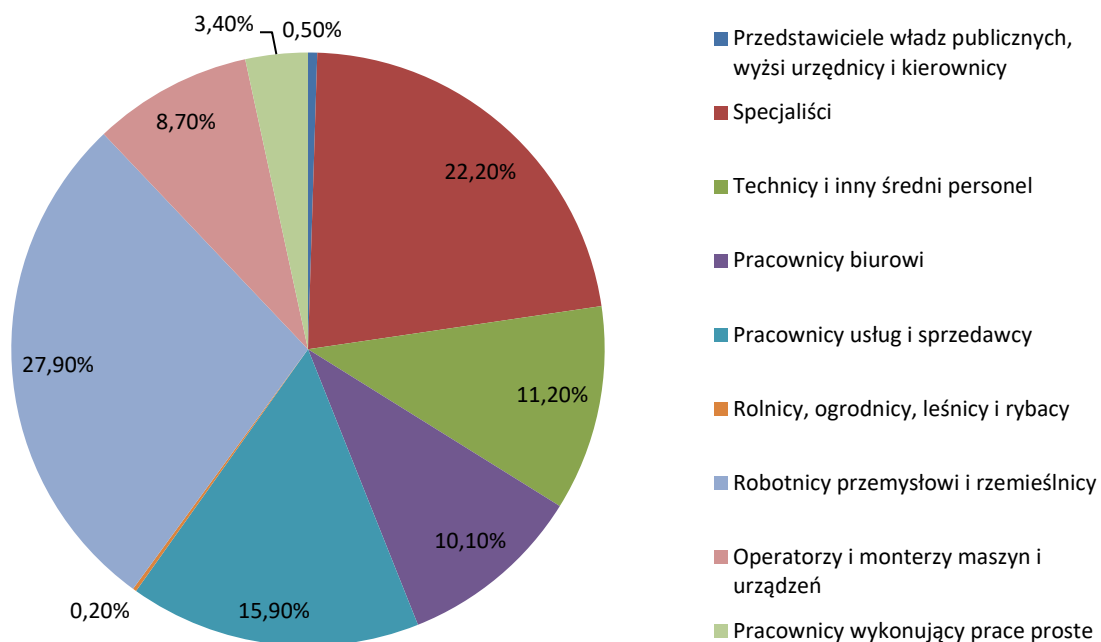
---

¹ „Zapotrzebowanie na zawody oraz kwalifikacje i kompetencje na lokalnych rynkach pracy w województwie podkarpackim, Rzeszów 2017, dostępny w Internecie: <http://wuprzeszow.praca.gov.pl/documents/60111/5959546/26.%20Raport%20wojew%C3%B3dzki%20-%20podkarpackie.pdf/69c92260-b4bb-45ce-b804-bf8090f74a95?t=1513171264452> (dostęp 16.04.2018). Wszystkie informacje odnoszące się do opinii pracodawców pochodzą z ww. raportu.

² Dane WUP w Rzeszowie, dostępne w Internecie: <http://wuprzeszow.praca.gov.pl/-/6967383-informacja-sygnalna-o-rynku-pracy-w-województwie-podkarpackim-marzec-2018-r-> (dostęp 16.04.2018).

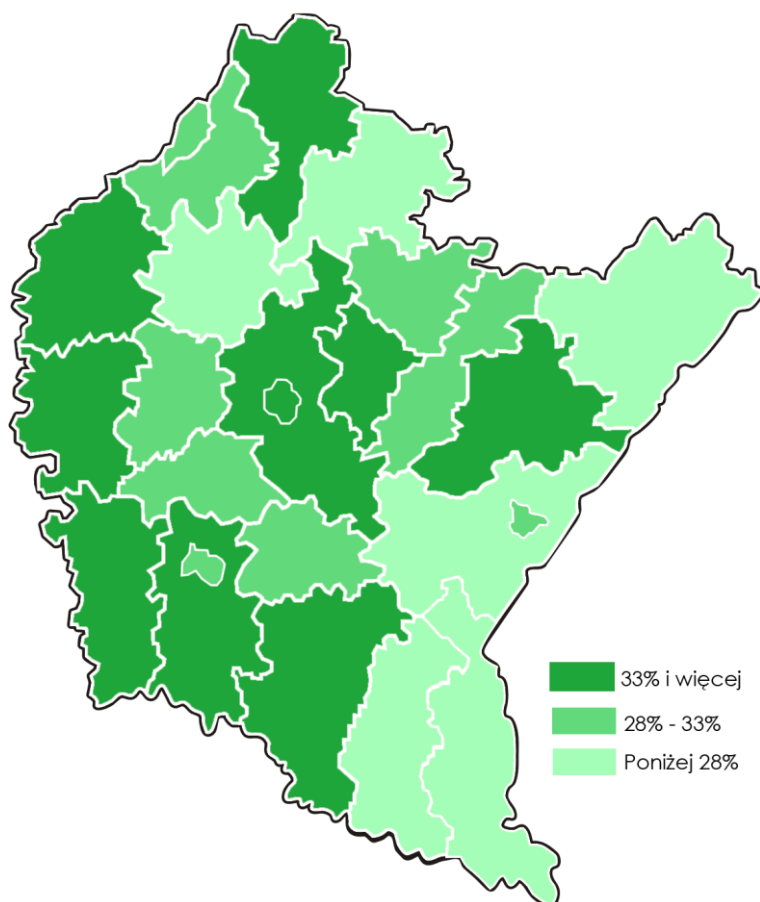
³ GUS, *Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2016/2017: zasadnicze szkoły zawodowe – 9 623 uczniów, technika i technika uzupełniające – 34 893 uczniów, specjalne szkoły przysposabiające do pracy – 674 uczniów, szkoły policealne – 12 408 uczniów i słuchaczy.*

⁴ Klasyfikacja Zawodów i Specjalności (podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 07.08.2014 roku w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. 2014 r., poz. 1145 z późn. zm.).

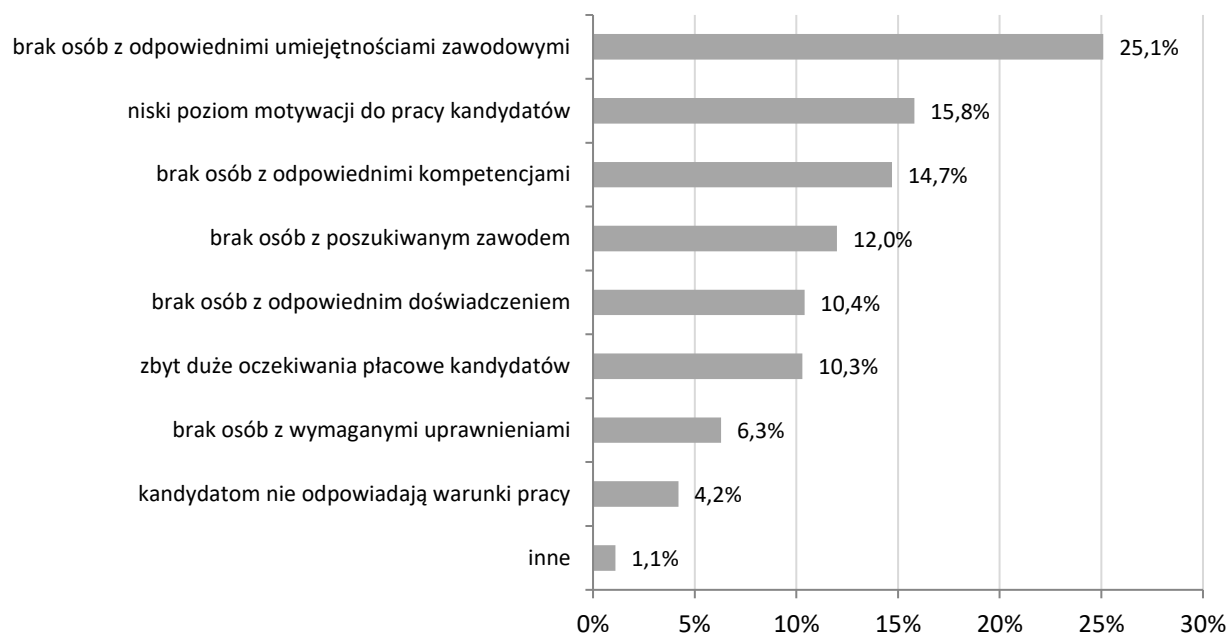
Najwięcej pracowników poszukiwanych będzie w Rzeszowie oraz powiatach: mieleckim, krośnieńskim, łańcuckim, dębickim, rzeszowskim, jasielskim, tarnobrzeskim, stalowowolskim. Są to jednocześnie obszary, gdzie największa liczba pracodawców już dzisiaj skarży się na problemy ze znalezieniem pracowników. W skali województwa – takie trudności zgłosiło już 54,5% przedsiębiorców. Najczęściej wynikają one z niedopasowania kwalifikacji potencjalnych pracowników do potrzeb pracodawców (68,5% wskazań dotyczyło braku kandydatów o odpowiednich umiejętnościach, kompetencjach, zawodzie, doświadczeniu i uprawnieniach).

Mapa 1. Planowane zatrudnienie w perspektywie 12 miesięcy w ujęciu terytorialnym

Symptomatyczne jest, że niemal 40% wskazań pracodawców dotyczyło problemów ze znalezieniem pracownika o poszukiwanych umiejętnościach bądź kompetencjach, a tylko 12% odnosiło się do trudności w pozyskaniu osób o odpowiednim zawodzie. Uwidacznia się tu skupienie przedsiębiorców na pozyskiwaniu osób gotowych do realizacji konkretnych, przydzielonych zadań, a odchodzenie od poszukiwania osób posiadających potwierdzenie uzyskania konkretnego zawodu. Przedsiębiorcy podkreślają dziś bardzo mocno to, że posiadany zawód niekoniecznie przekłada się na umiejętności, które powinny z niego wynikać (czego podłożem jest wiele czynników – od poziomu nauczania w szkołach zawodowych po postawy osób wchodzących na rynek pracy). Jednocześnie tempo rozwoju technologicznego firm jest obecnie tak duże, że wymaga od potencjalnych pracowników stałego podnoszenia kwalifikacji i ciągłego dostosowywania się do pojawiających się ofert pracy. W takiej sytuacji trudno oczekiwać od osób poruszających się po rynku pracy prób zdobywania kolejnych zawodów (choćby ze względu na czasochłonność tego procesu) – raczej spodziewać się należy krótkich form kształcenia ustawicznego, pozwalających na nabycie dokładnie tych kwalifikacji, jakich wymaga stanowisko pracy, bądź możliwości potwierdzania kwalifikacji nabytych w trakcie pracy zawodowej dokumentem rozpoznawalnym wśród potencjalnych pracodawców. Dotyczy to również osób, których kwalifikacje obecnie nie pozwalają na znalezienie atrakcyjnej oferty pracy.

Rysunek 2 Problemy ze znalezieniem odpowiedniego pracownika – przyczyny szczegółowe

Potwierdza to opinia osób bezrobotnych z terenu województwa, które jako pierwszą przyczynę bezrobocia na podkarpackim rynku pracy wskazały brak ofert pracy zgodnych z kwalifikacjami osób bezrobotnych.⁵ Zauważyć można również trend w ramach kształcenia ustawicznego osób dorosłych polegający na preferowaniu krótkich form kursowych, przysposabiających do pracy na konkretnym stanowisku lub przy obsłudze konkretnej maszyny (zewnątrzne kursy wybiera dla swoich pracowników 57,3% przedsiębiorców, szkolenia na stanowisku pracy – 50,2%; 73,2% przedsiębiorców preferuje szkolenia i kursy umożliwiające zdobywanie nowych kwalifikacji, a 61,3% – nowych umiejętności zawodowych; 40,1% przedsiębiorców byłoby skłonnych zapłacić więcej za szkolenie „szyte na miarę”, a więc dostosowane do specyfiki jego zapotrzebowania⁶).

⁵ „Potencjał kadrowy podkarpackiego rynku pracy”, Rzeszów 2017, dostępny w Internecie: http://wuprzeszow.praca.gov.pl/documents/60111/5960100/Potencja%C5%82_kadrowy_RAPORT_ostateczny_z%20ok%C5%82.pdf/7dbc35e6-6a9a-4446-b6c1-910836d2197d?t=1513173394209 (dostęp 16.04.2018).

⁶ „Kształcenie ustawiczne na Podkarpaciu”, Rzeszów 2017, dostępny w Internecie: http://wuprzeszow.praca.gov.pl/documents/60111/5960002/Raport_31.10.2017.pdf/74280293-c221-41ae-a419-98acd5fd20e6?t=1513172311383 (dostęp 16.04.2018).

Rysunek 3 Przyczyny bezrobocia osób poszukujących pracy na podkarpackim rynku pracy w opinii osób bezrobotnych

Zestawienie opinii z tych dwóch stron pozwala wnioskować, że już w najbliższej przyszłości przedsiębiorcy oczekiwać będą od pracowników i kandydatów do pracy szybkiego nabywania lub potwierdzania posiadanych kwalifikacji. Na wszystkie te potrzeby odpowiada system, który pozwoli na: zgłaszanie zapotrzebowania na szczegółowe kwalifikacje przez poszczególne branże, szczegółowe opisanie umiejętności oczekiwanych od osób z tą kwalifikacją, oparcie o ten opis form szkoleniowych oraz zapewni certyfikację posiadanych kwalifikacji w sposób gwarantujący jakość oraz rozpoznawalność wśród pracodawców.